

Siionin virsien ensimmäinen kokoaja Johan Holmberg

Sydämeen käyvän mystiikan tulkitsija

Reilun 40 vuoden ikäinen pastori ja opettaja **Johan Gustaf Holmberg** ojensi huhtikuun 12. päivänä 1743 painotuoreen Sions Sångers -kokoelman ensimmäisen osan pastori **Johan Gustaf Hallmannille**, joka oli pari kuukautta aiemmin Tukholman konsistorin puolelta hyväksynyt kirjan painatuksen.

Holmberg oli kirjan toimittanut ja yhdessä muiden tukholmalaisien herrnhutilaisten runoilijanuorukaisten kanssa tehnyt 90 uutta virttä, joissa huokui syntisen kai-puu intiimiin yhteyteen Kristuksen kanssa.

Holmberg oli kuulunut herrnhutilaisiin vasta vähän aikaa, kun hän jo toimitti liikkeelle omaa virsikirjaa. Hän oli maisteriksi valmistuttuaan (1734) toiminut Munsön varapastorina ja saanut vuonna 1736 opettajan viran Tukholman triviaalikoulusta.

1730-luvun lopulla hän liittyi herrnhutilaisiin kollegansa Tore Odheliuksen välityksellä. Kuolema kohtasi Holmbergin jo 6.12.1743, vain reilut puoli vuotta Sions Sångersin ensimmäisen osan valmistumisen jälkeen. Muut saivat toimittaa kirjalle toisen osan (1745) ja yhdistetyn kokoelman (1747), joka oli pohjana suomeksi käännettyille Siionin virsille.

KRISTUS SYDÄMESSÄ

Johan Holmbergin virsiä on nykyisessä Siionin virsien kokoelmassa yhteensä 10 kappaletta. Näiden virsien alkutekstissä mainitaan erittäin usein sana sydän (*hjerta*). Virsissä puhutaan mm. sydäimestä, joka janoaa Kristuksen veren ja haavojen virvoitusta ja Jumalan läsnäoloa.

Niissä rukoillaan, että sydän saisi olla Kristuksen, eikä minun omani eikä kenenkään muun, ja niissä todetaan,

että sydämeni ei tyydyty mistään muusta kuin Kristuksen läsnäolosta hänen veressään.

Holmbergille Kristuksen läsnäolo syntisessä, tai syntisen läsnäolo Kristuksessa, on niin läheinen ja intiimi asia, että hän usein ilmaisee sen ihmisen sisintä kuvaavalla sanalla sydän.

Näissä virsissä ei tule sellaista mielikuvaa, että Kristuksen kanssa oltaisiin jossakin tavanomaisessa jutustele-levassa kanssakäymisessä. Kristusta halataan niin lähelle, että kanssakäyminen käydään sisimmässä, sydämessä. Holmberg on tehnyt jopa yhden virren, jonka keskeisimpänä teemana on Jeesuksen kutsuva kolkutus torjuvan sydämeni kammion ovella (SV 105).

HENGESSÄ KÖYHIEN YMMÄRTÄJÄ

Holmbergin virsissä Kristuksen ja syntisen yhteys ei löydy lujan ja itsevarman uskon välityksellä, vaan köyhyyden ja perinpohjaisen uskonikävän kautta.

Holmberg ei anna suurta arvoa hengelliselle itsevarmuudelle. Näissä virsissä usein jopa rukoillaan, että voisin olla vielä köyhempi:

5. En köyhä kyll' viel' ole nyt,
Mull' muutoin rakkaamp' olisit,
Pikemmin sinuss' kasvaisin,
Enemmin rauhaas nauttisin.

6. Siis oikein köyhäks minua aut';
Mua lämmit' rakkautes kautt';
Suo nälkää armon perähän;
Rohkeus minust' poijes kään'.

(*Elias Laguksen kääntämät Siionin virret 151, nykyisen kokoelman nro 5*)

Syntisen ja heikon ihmisen
sydämessä hiljaa vaikuttava
Kristus on Siionin virsien perusta.

Tässä rukouspyynnössä Holmberg vaikuttaa olevan ihan tosissaan. Hän ottaa vakavasti Vapahtajan sanat: ”Autuaita ovat hengessään köyhät, sillä heidän on taivasten valtakunta.” Hän ei virsissään ajattele, että Jumalan valtakunta olisi hengessä rikkaiden lisäksi myös hengessä köyhille.

Sions Sånger -kokoelman ensimmäisen osan kansilehti.

Palstalla
tutkaillaan
edesmenneitten
virsirunoilijoiden
ajatuksia ja
töitä.

Ennemmin hän ajattelee, että Jumalan valtakunta on *vain* hengessä köyhille, ja siksi alati rukoilee, että voisi tulla köyhemmäksi ja nöyremmäksi (ks. SV 121:3). Holmbergin virret julistavat samalla mitä suloisinta evankeliumia kaikille köyhyytensä tunteville, vaikka itsevarma voikin tuntea piston sydämessään.

VAHVA PERUSTUS

Johan Holmberg asetteli virsillään ja Siionin virsien kokoamistyöllään keskeiset teemat, joita tänäkin päivänä Siionin virsissä kaikuu.

Niitä ovat läheinen yhteys Kristuksen ja syntisen kanssa sekä hellittämätön heikon ja hengellisesti köyhän puolustaminen. Nämä luovat Siionin virsien perustan, joka itse asiassa on syntisen ja heikon ihmisen sydämessä hiljaa vaikuttava Kristus:

11. Sydämen' perustukseks jääät;
Siis lepääjäpi pelkäämätt'
Mun sielun', joka omas on,
Pääll' armos, niinkuin kallion.

(Elias Laguksen kääntämät Siionin virret 151, nykyisen kokoelman nro 5)

Kalle Hiltunen

Kirjoituksessa on käytetty Siionin virsien eri laitosten lisäksi Jaakko Haavion ja Väinö Maunumaan kirjaa Tutustumme Siionin virsiin.